

[Socialministeren.]

Systems Anarki og ligefrem nu begynder at raabe paa Statens Indgriben eller, hvor dette er moderne, at kokettere med den rene Bolschevisme. Selv det bedagede „Berlingske Tidende“ er lige ved at give 5 Aars Planen Forrang, bladmæssigt set, for det frie Amerikas, specielt Chikagos, Bande-Romantik.

Jeg skal nu forlade Spørgsmaalet om Konjunktur-Arbejdsløsheden, der foranlediger den Særlovgivning, vi her beskæftiger os med, og vende mig med et Par Ord til Spørgsmaalet om det almindelige Lønniveau her i Landet for at undersøge, om der muligvis skulde findes en mere kronisk Arbejdsløshed, der hænger sammen med Lønnens Højde her.

Det er selvfølgelig klart, at man kan tænke sig, at en Løn kan være saa høj i et Land, at Resultatet bliver formindsket Beskæftigelse, men det vilde være ganske fejlagtigt at slutte omvendt: at fordi der eksisterer en vis, ogsaa en stor Arbejdsløshed i et Land, maa Grunden alene være den, at Lønnen er for høj, thi der er mange andre Aarsager. Der findes en Omskiftelighed og Foranderlighed i Industrien, en stadig Rationalisering og Omlægning, der er langt, langt større end paa noget tidligere Tidspunkt, navnlig end før Krigen, og derfor medfører en stadig om end midlertidig Arbejdsløshed, hvad der ogsaa bevirker, at Arbejdsløshedstallet bliver større, end det nogen Sinde har været. Jo usikrere og mere ustabile Forholdene i det hele taget er, desto større vil Arbejdsløsheden blive. Der er derfor ikke noget mærkeligt i den Udvikling, der foregaar. Det er i det hele taget nødvendigt at være klar over, at Statistikken i Virkeligheden giver et for stærkt Udtryk for Arbejdsløshedens Stigning op igennem Aarene, og tillige at erindre, at der ogsaa er andre Aarsager til Arbejdsløsheden efter Krigen, og at disse er blevet meget stærkere end tidligere.

Men yderligere, naar vi taler om vort eget Land, bør vi ikke underkende, hvad det danske Arbejdes Effektivitet betyder. Her har vi netop et Fortrin fremfor de fleste Lande, hvad der jo er gentaget Gang paa Gang — i hvert Fald fra Udlandets Side. I en Række Tilfælde er det da klart, at alene en Henvisning til Arbejdernes store Effektivitet, som er almindeligt anerkendt — alt-saa i Udlandet —, og de tekniske Forbedringer, der har fundet Sted, gør i Almindelighed Talen om den høje Løn her i Landet urimelig. Hvis det var et andet økonomisk Princip end Hensynet til den enkelte Ar-

bejdsgivers Profit, der var ledende for Produktionssystemet, hvis det var Hensynet til Befolkningens Vel og ikke til Kapitalens Rente, der var bestemmende for det økonomiske Liv, saa vilde det være langt lettere at skaffe Beskæftigelse til alle, selv med Lønkrav som dem, vi har i Øjeblikket.

Men selv indenfor det bestaaende Produktionssystem foreligger der Mulighed for at sikre en bedre Beskæftigelse til højere Lønninger, hvis det kunde lykkes at formindske en Række andre Omkostninger, hvor vi har en i Forhold til Arbejdets Effektivitet langt stærkere Stigning end Stigningen i Arbejdsløsheden. Salgsmkostningerne er en Post, der stadig har bredt sig i Regnskaberne i den moderne Tid, med den naturlige Konsekvens, at det gøres vanskeligere for Arbejderne at forbedre deres Kaar. Under Forhandlingerne paa den 15de internationale Arbejdskonference i Genève blev der af de franske Repræsentanter i Styrelsesraadet udtalt, at hvis Arbejderne virkelig havde en Garanti for, at en Lønregulering vilde resultere i lavere Leveomkostninger, vilde deres Modstand mod en saadan Regulering være mindre udpræget. Men de har ikke denne Garanti. I de Udtalelser, der er fremkommet fra den Konference om Rationaliseringsspørgsmaalet, som det internationale Institut for videnskabelig Arbejdsorganisation i Fjor afholdt, anbefalede man netop en Rationalisering, der stiledede imod at gøre Fordelingen sikrere, hurtigere og billigere, end den nu er, saaledes at Forbruget kunde ophjælpes gennem Tilbud af bedre Varer til billigere Priser, hvad der meget vel er opnaaeligt. Desuden anbefalede det at iværksætte en videnskabelig Undersøgelse paa Basis af internationale Oplysninger vedrørende de mest rationelle Fordelingsmetoder og den hurtigste Efterretningstjeneste for at lette hver Virksomhed Tilpasningen af Produktionen efter Forbrugets virkelige Behov. Paa dette Omraade staar vort økonomiske Liv langt tilbage, men der er mange, der ikke interesserer sig derfor, det synes ikke en Gang at være Tilfældet med Retsforbundet.

Jeg skal slutte disse Betragtninger med nogle faa Bemærkninger om Landbrugets særlige Forhold i denne Forbindelse. Danmark staar jo i den ekstraordinære Situation, at Landbrugets Priser er faldet og atter faldet, og at dets Indkomster derfor er formindsket i meget væsentlig Grad. Medfører da dette særlige Forhold Afvigelser i de almindelige Betragtninger over Lønpolitik, som jeg har anført? Man maa naturligvis ved en Overvejelse heraf erindre,